„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXXXVIII — Sibiu, 10 Martie 1940 — Nr. 11

25 bani Posta

Telegraful Roman

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român
Str. Șaguna 8 Sibiu

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mit

APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegrafu Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Ortodoxia, lumina lumii și inima neamului nostru

Toți gânditorii noștri cari s'au îndeletnicit, în timpurile recente, cu scrutarea sufletului românesc, au descoperit două lucruri de mare importanță: întâi că acest suflet, acolo unde nu e tulburat de influințe străine, este o comoară unică de virtuți, de însușiri, de armonii, și al doilea că există o coincidență uimitoare între aceste calități și ortodoxie, că sufletul românesc este o plasticizare, o întrupare minunată a duhului ortodoxiei, o coborâre în concret a adevărului ortodox.

De aceea iubim noi atât de mult ortodoxia: pentrucă iubim sufletul neamului nostru, pentrucă ne recunoaștem în ea tot ce e mai adânc și mai bun în noi, pentrucă aspirațiile și idealurile ei au devenit aspirațiile și idealurile noastre. Dacă orice om și orice popor când trăește pentru o misiune, și nu numai pentru ca să consume bunuri materiale, este purtătorul unei idei, apoi neamul nostru este purtătorul prin excelență al ortodoxiei.

Dar iubim ortodoxia și pentru un alt motiv mai obiectiv. Atât din pătrunderea ortodoxiei în sine, cât și din experiența ei ca spiritualitate românească, a crescut în sufletul nostru de români înaltă până peste noi și adâncă până d ncolo de noi și masivă cum nu e tot betonul și tot ferul de pe lume la un loc, convingerea că ortodoxia este descoperirea desăvârșită a adevărului și a dragostei dumnezeești; că ea e drumul drept pentru viața sufletului nostru atât spre împodobirea cu toată virtutea, cât și spre mântuirea cea de peste veac; că ea e comuniunea cea mai caldă, cea mai familiară cu Părintele ceresc; că în ea se află ca într'o comoară fără margine tot binele, toată frumusețea, tot adevărul, toată fericirea câtă poate să existe, deci în ea trebue să ne adâncim, în ea trebue să căutăm toată lumina, calea și viața și nicăiri altundeva.

Ortodoxia, cum o arată și numele, e credință dreaptă, e vedere dreaptă, prin ea slava și voia dumnezeească ni se arată așa cum sunt. Deaceea ortodoxia e și suflet drept, deschis, cinstit, preocupat mai presus de toate de adevăr, de lumea cerească și de intenția dumnezeească așa cum sunt. Ortodoxia nu ocolește și nu mistifică adevărul și sufletul ortodox — deci și cel românesc — nu umblă cu planuri și cu combinații piezișe, cu rezerve mintale, cu dispreț pentru adevăr, de dragul altor bunuri mai lumești. Ortodoxia nu sacrifică adevărul pentru avantagii pământești, pentru stăpânire lumească, pentru forță seculară. Ea nu urmărește extensiunea în spațiu prin sacrificarea adevărului; ea e întâi de toate «dreaptă credință» și adevăr și abia prin adevăr e universală, nu viceversa.

Ortodoxia a păstrat cu ardoare descoperirea dumnezeească și stă cu neclintire pe lângă voia lui Dumnezeu. Ea nu a părăsit această voie luându-se după toate pretențiile minții și ale ambiției omenești. Ea n'a schimbat mărirea lui Dumnezeu cu mărirea oamenilor, care nu poate mântui. Ortodoxia învață pe om să fie smerit, să nu creadă lucruri grozave despre sine, să aștepte dela dragostea lui Dumnezeu și nu dela indulgențe omenești ajutorul și mântuirea.

Ortodoxia e smerită ca Domnul Iisus Hristos, e dreaptă și sinceră, e interiorizată în rugăciune, căci prin ea întâlnim pe Tatăl ceresc în orice loc, și nu prin călătorii în cutare punct precis al spațiului. Ea e iubire liberă de oameni prin fapte sincere și nu disciplină forțată sub lege, nici amabilitate diplomatică.

Ortodoxia e har dumnezeesc, adecă prezență familiară a lui Iisus printre noi, transfigurându-ne viața, adâncindu-i înțelesul, dându-ne răb dare și curaj în mijlocul neajunsurilor într'o măsură în care nu ne-ar putea da, dacă ar lipsi Hristos, nici un om, oricât ar pretinde că Il înlocuește exact. In ortodoxie nu se întrepune nimeni și nimic între Iisus și oameni, între cer și pământ.

Ortodoxia ne-a păstrat nu numai adevărul lui Hristos printre noi, ci și pe Hristos însuși. Ortodoxia singură întreține în centrul devoțiunii omenești pe Iisus Hristos, dar nu în izolare individualistă, ci în comuniune, în Biserică, în considerarea oricărui credincios ca un frate mai mic al lui Hristos.

Datorită ortodoxiei neamul nostru n'a fost singur în lunga sa istorie în care n'a avut nici un ajutor dela oameni. Ci a fost cu Iisus Hristos. Și ajutat de El toate le-a biruit. Au fost în schimb alte neamuri puternic încrezute în oameni ce se dădeau asemenea lui Hristos, cari nu și-au putut menține existența lor ca stat.

Ortodoxia fiind vedere dreaptă a voiei dumnezeești și a posibilităților și țintelor omenești și comuniune neintermediată cu Iisus Hristos, e și viață dreaptă, e și blândețe, e și sfințenie. Iar când trebue să fie eroism, este eroismul cel mai desinteresat, mai curat, mai lipsit de cruzime și de poftă de stăpânire. Oportunismul și cinismul politic e străin din sufletul crescut în ortodox e.

Ortodoxia fiind însuși Dumnezeu cu noi și tot darul Său cel desăvârșit, e singura mântuitoare. Noi simțim aceasta, intuim aceasta în arvuna mântuirii ce-a dat-o în inimile noastre. Siguri pe mântuirea ce-o vom avea prin ortodoxie, nouă ca români nu ne pasă de nimic din ce ni se poate întâmpla în lumea aceasta, ca greutăți, ca lupte, ca lovituri. Toate le suportăm cu seninătate, cu fruntea luminată de vederea cu duhul a fericirii de dincolo de zare.

Și în conștiința acestor supreme daruri ce le avem prin ortodoxie, suntem cuprinși ca neam de o nesfârșită recunoștință față de ea că ne-a păstrat adevărul lui Hristos nealterat, ca și comuniunea cu El, că n'a făcut deșartă întruparea Lui. Și avem o mare mângâiere simțind că fiind în ortodoxie stăm pe piedestalul cel mai înalt al creștinătății, neînecat de patimi și sfătoșenii omenești. Pe un piedestal de pe care nu încetăm să înălțăm lumina cea adevărată pentru toate neamurile căzute din ortodoxie, din calea cea dreaptă a strădaniilor omenești, cu convingerea că odată și odată adevărul tot va birui.

D. STĂNILOAE

Chemare la pocăință[1]

El propovedula în pustia Iudeii și zicea: **Pocăiți-vă,** *că s'a apropiat împărăția cerurilor, (Matei 3, 1—2).*

Frați creștini, — Incerc să văd cu ochii gândului, vâlvătaia pocăinții ce s'a aprins odinioară pe malurile Iordanului și mă cutremur. Pe străzile orașelor lumea alerga, și atunci ca și acum, spre potecile grijilor și plăcerilor zilnice; prin întinderile satelor oamenii își duceau resemnat greutățile vieții. Și deodată, pretutindeni, un svon s'a'nfiripat, o șoaptă mergea din om în om: — nădejdile mântuirii prindeau aripi, așa cum înfrunzesc copacii primăvara la adierea vântului. Ceva, ca o stavilă, ca un trăznet, a întors gândurile oamenilor și le-a îndreptat spre Iordan. Căci — zice Scriptura — «locuitorii din Ierusalim, din toată Iudeia, și din împrejurimile Iordanului au început să iasă la el» (Mt. 3, 5). La cine? De ce? Un om răsărise din tăcerile pustiei; un om îmbrăcat în haine de păr de cămilă, cu fața suptă de asprimile pustniciei; un om coborât par'că din altă lume. Și glasul lui — glas de tunet — despica întunerecul sufletelor: «pocăiți-vă!». Glasul lui oprea în loc valurile vieții, ca o sabie de arhanghel: «pocăiți-vă!» Și veneau la el muncitori, negustori, ostași, cărturari,... veneau să-l întrebe: ce să facem? Veneau ca la un liman, ca la o zare de lumină, ca la o vatră de căldură. De ce? Cum poate un om atât de simplu, atât de neînsemnat între mai marii pământului și lipsit de orce bogăție, de orce mărire lumească, cum poate acest glas al pustiei să atragă valuri-valuri de oameni pe malurile Iordanului? Doar noi suntem obișnuiți să ne închinăm în fața bogăției, să preamărim știința cărturarilor, să îngenunchiem în fața măririi și puterii lumești. Prin ce ciudată răsturnare a lucrurilor, și bogăția, și cărturăria, și puterea, vin să se supuie unui om care nu are nici unele ca acestea? Cei știutori în ale Scripturii vor zice: «Fiindcă așteptau pe Mesia». Dar: de ce așteptau pe Mesia? Desigur pentrucă există în sufletul omenesc doruri și puteri mai mari, mai tari, mai de preț decât toate cele ale pământului. Să coborâm puțin în taina dorurilor noastre, — și vom înțelege de ce se'ngrămădea lumea pe malurile Iordanului...

Frați creștini, — Suntem învățați să ne lăsăm duși de valurile vieții, ca o luntre fără cârmă, ce saltă din val în val după legănările mării. Lumea ne pune la îndemână un fel de-a trăi, anumite forme de viață, și noi le primim —, și le primim de cele mai multe ori fără să cugetăm asupra lor, asupra rostului lor. Vreți o pildă? Iată: moda. Femeia de azi își pierde cea mai mare parte din vreme ca să se gândească la atâtea și atâtea nimicuri, de par'că n'ar mai fi nimic mai înalt în lumea aceasta decât frumusețea trupului: — rochii, pălării, coafură, fard, baluri etc. Toate ciudățeniile sunt salutate cu entuziasm, dacă vin în numele modei. Moda e o stăpână neîndurătoare; femeia —, o sclavă supusă. Așa sunt și celelalte obiceiuri ce ne umplu viața. Ne lăsăm duși de valuri, ne lăsăm momiți de anumite forme, fără să cugetăm asupra lor. Bețivul nu începe prin a se lăsa dus de gusturile «prietenilor» lui, ca să devină, cu vremea, rob al beției? Și, din deșertăciune în deșertăciune, pe nebăgate în seamă, viața se scurge fără nici un rost. Când te uiți peste o astfel de viață, nu strângi în pumnul amintirilor decât pleavă, nu guști decât cenușa zădărniciei. Ai trăit o viață necugetată, ai fost jucăria lumii, păpușa gusturilor omenești. Ați văzut cândva un șuvoi de munte, ce se prăvale năvalnic pe povârnișuri după o ploaie năpraznică? Curge repede, învolburat, rupe pietrii, smulge rădăcini, și-și tulbură apele cu mâlul ce-l târăște după el, de par'că ar fi stăpânit de cine știe ce duhuri ale urgiei. Dar viața lui e de o clipă — și apele lui fără rod. Așa e și viața noastră: — superficială, grăbită și tulbure. Alergăm, mânați de cine știe ce duh, pe căile întunecate ale păcatului, prin apele tulburi ale patimilor.

Dar, peste zădărnicia vieții noastre, se înalță din suflet chemarea mântuirii, protestarea cerului, strigătul nemulțumirii cu tot ceeace ne dă pământul. Nu: omul nu e făcut ca să-și mărginească viața la zădărnicia plăcerilor ce-l robesc; el nu e pârâiașul ce se naște din capriciul unei clipe, ca dupăce răvășește pământul să se piardă iarăși. Viața noastră e în căutarea cerului, a pornit să găsească mântuirea. Iar celce a găsit-o este ca râul liniștit și larg, în apele căruia se oglindesc lumini de sus, pe malurile căruia cresc holdele iubirii, și care-și varsă gurile în marea cea mare a fericirii de dincolo de moarte. Dar sgomotul lumii întunecă și înăbușe chemarea mântuirii din suflet. Când sufletul este înviforat de furtuna patimilor, suspinul lui după împărăția cerurilor trece nebăgat în seamă,

[1] *Publicăm această predică ținută în catedrala din Sibiu la Sf. Ioan. Ideile din ea se potrivesc însă și la începutul Postului.*

aşa cum, când marea înfuriată urlă în miile de tonuri ale vijeliei, şoapta tremurată a cântecului nu se mai aude: — e acoperită. Dar el există, el ne cheamă, el ne strigă. Ne îndeamnă pe căile Domnului...

Ce este glasul celui ce strigă în pustie? Este glasul lui Dumnezeu care ne cheamă; este glasul sufletului care ne strigă. Şi strigătul acesta e ca o stavilă care limpezeşte volbura vieţii, ca o lovitură neaşteptată care rupe firul alergărilor deşarte, Lumea se trezeşte, se opreşte din răscolitoarele momeli ale păcatului şi în pacea ce s'aşează, în suflet, vede clar zădărnicia felului ei de viaţă şi lumina zărilor spre care trebue să se'ndrepte. Ioan mărturisea despre lumină; el propoveduia împărăţia lui Dumnezeu, acea împărăţie după care însetăm fără s'o ştim. Iată de ce alerga la el tot Ierusalimul şi toată Iudeia. Pentru-că glasul lui deştepta în suflet acel dor după împărăţia ceriului, care zace în inima tuturor, dar pe care-l uităm în alergarea vieţii.

Fraţi creştini,

«La râul Vavilonului am şezut şi am plâns», zice Profetul. In viaţa fiecărui om este un popas unde se aşează şi plânge. Mai ales în nenorociri: când bogăţiile au pierit, mărirea lumească s'a topit, copiii ţi-au murit şi s'au năruit toate cele ce-ţi erau scumpe şi dragi. In viaţa fiecărui om e un popas unde se aşează şi plânge, un popas în care strigarea lui Ioan Botezătorul se aude puternic: «pocăiţi-vă!» Căci ce este pocăinţa decât trezirea omului la adevărata viaţă, la viaţa luminată de voia lui Dumnezeu? Te aşezi pe movila amintirilor tale, îţi treci sub ochi toată viaţa, şi o pui în faţa lui Dumnezeu: — cât de deşartă a fost, cât de uşuratecă, cât de robită păcatului! Ţi se'ntoarce osia inimii până'n rădăcini, şi sufletul, întunecat de nourii patimilor, picură lacrimi: sunt lacrimile căinţii, ploaia care rodeşte glia sufletului. Doamne, sunt un păcătos! Nu mă pot asemăna nici cu pulberea drumurilor pe care-o răscolesc picioarele mele. Dar, iartă-mă şi mă miluieşte! Şi această umilinţă a căinţii deschide par'că larg porţile de lumină ale cerului, în pragul cărora Dumnezeu —, Tatăl iertător şi bun —, coboară ca să-şi primească fiul pocăit. Da! Da! Deşi alergăm ca nebunii după plăcerile veacului, după patimile trupului, zace în noi dorul unei alte vieţi, dorul după mângâierea lui Dumnezeu, pe care nici o mângâiere omenească nu o poate înlocui. Şi când glasul profetului răscoleşte chemările acestui dor, nici averea, nici puterea, nici ştiinţa nu mai plătesc nimic: Dumnezeu singur devine şi bogăţia, şi mărirea, şi cărturăria noastră. Vreţi o pildă? Fiecare o poate citi în viaţa lui, în sufletul lui. Cine n'a avut vreodată simţământul deşertăciunii celor lumeşti şi n'a simţit în el chemarea pocăinţii şi îndreptării pe cărările virtuţii? In acest sens, Maria Egipteanca este o icoană în care se oglindesc îndreptaţii tuturor vremurilor. Ca şi femeia de azi, ea şi-a risipit tinereţea sub tirania modei, socotind viaţa ca un prilej de a gusta cât mai multe plăceri. Dar a fost destul să i se tulbure sufletul la graiul Maicii Domnului, ca să-şi schimbe cu totul viaţa — şi să se retragă în pustia Iordanului pe urmele pustniciei marelui profet.

Fraţi creştini, — N'aţi auzit niciodată în voi strigând glasul celui ce strigă în pustie: «pocăiţi-vă!»? N'aţi simţit niciodată cum căinţa rupe zăgazurile lacrimilor, liberează sufletul de lanţurile păcatului, şi apropie de Dumnezeu? Nu v'aţi oprit niciodată din momeala plăcerilor vieţii, ca să ascultaţi grăind în voi dorurile unei alte vieţi? Dacă n'aţi ştiut niciodată ce este pocăinţa, opriţi-vă o clipă, faceţi linişte în vâltorile patimilor şi, în pacea aceasta a sufletului, ascultaţi: — se aude şi azi de peste veacuri glas de tunet, glas de profet: «pocăiţi-vă!» Glasul care ne face să poposim pe malul Iordanului, să oprim alergarea deşartă a vieţii şi s'o îndreptăm spre făgaşurile împărăţiei lui Dumnezeu. Căci iată întreg Ierusalimul şi toată Iudeea au ieşit la el. Nu vreţi să fiţi şi voi între ceice-şi gătesc inima pentru primirea Domnului? Mie mi se pare că vremile noastre chiamă, cu glas de durere: «vino, Doamne Iisuse!» Amin.

Diacon **Nicolae Mladin**

---

† *Emilia Dr. O. Rusu*
născută Raţiu

Văduva de curând decedatului Dr. Oct. Rusu, fiica lui Dr. Ioan Raţiu şi mama dlui ministru dela Londra V. V. Tilea, **Emilia Rusu,** *a încetat din viaţă, la etate de 76 ani, în 5 Martie a. c. în clinica universitară din Cluj.*

Venerabila doamnă a trăit o viaţă demnă, caracterizată prin simţiri şi fapte româneşti; a sprijinit, în aspiraţiile lor naţionale, fruntaşii neamului şi ai instituţiilor noastre publice, fără a râvni vreodată la măriri trecătoare.

Corpul neînsufleţit al Emiliei Rusu a fost transportat la Sibiu, unde, din catedrala mitropolitană, va fi înmormântat astăzi, Sâmbătă, la ora 2, în cimitirul central.

Veşnică să-i fie amintirea!

Deviza F. R. N.
este deviză a neamului

de **Dr. Gh. PREDA**

A treia noţiune din deviza F. R. N. este *munca.**

Prin muncă înţelegem orce mişcare sau acţiune întreprinsă de o fiinţă spirituală cu scopul sau tendinţa de ai asigura viaţa. Fiinţa omenească în un înţeles mai larg munceşte nu numai pentru existenţa ei, dar creiază bunuri şi pentru alţii.

Natura furnizează în de ajuns produse necesare vieţii noastre, dar aceste produse omul trebue să şi le apropie sau să le transforme.

Poate numai aerul ne vine gratuit, celelalte bunuri din natură nu le putem obţine decât prin muncă.

După rolul ce-l are natura şi după munca depusă, această muncă variază cantitativ şi calitativ.

Nu trebue însă să înţelegem prin muncă numai munca musculară (manuală sau corporală), nici să socotim această muncă ca cea mai superioară.

In fiinţa omenească distingem pe lângă partea fizică o facultate intelectuală şi una sentimentală, iar legătura dintre ele face ca în orce muncă să găsim ceva din fiecare aceste părţi.

Dacă am lua munca agricultorului socotită mai mult ca o muncă manuală, observăm că acest agricultor, înainte de a lucra cu braţele pământul său, cercetează terenul, calculează producţia, se gândeşte la procurarea îngrăşămintelor, instrumentelor, seminţelor, etc. După recoltare se mai îngrijeşte de buna păstrare, desfacere, etc. Iată deci atâtea munci intelectuale până ce se hotăreşte să lucreze manual. Atâtea altele care survin după culegerea produselor.

Tot aşa se petrece faptul cu o muncă ce am crede că este pur intelectuală, cum ar fi o invenţie, sau compunerea unei poezii şi care s'ar arăta fără folos dacă nu ar fi exteriorizată prin o muncă manuală sau corporală.

Aşa că fără a deprecia munca manuală, recunoscându-i chiar necesitatea şi nobleţea, trebue totuşi să o aşezăm la locul său în seria de acţiuni a căror totalitate compun munca unei bune producţiuni.

Dar nici o muncă nu se va face cum trebue dacă nu se pune dragoste sau suflet, şi dacă nu se execută cinstit. Iată şi rolul jucat de sentiment în muncă. Este drept că prin felul de muncă unii indivizi se apropie mai mult de munca corporală considerată mai aspră, iar alţii de cea intelectuală privită ca mai delicată.

Este de asemănea drept că se poate naşte vrăjmăşii între oameni pe chestia felului de muncă căci unii nu se cred la locul potrivit calităţilor lor fizice sau infelectuale.

Cred că ambele munci (fizică şi intelectuală) se completează reciproc, şi dela dragostea pusă în ele rezultă bunătatea producţiei.

Imprejurările din viaţă ne pot aduce — este adevărat — pe calea fie a unei munci aspre, fie a uneia mai delicate; toţi însă trebue să păstrăm convingerea că nu este o ruşine de a depune ori unde o muncă cinstită şi folositoare, şi că o astfel de muncă fie că este prestată cu mâna sau cu creerul, rămâne o muncă nobilă şi înţeleaptă faţă de munca acelui ce lucrează inutil sau care strică ceeace lucrează alţii cu folos.

Se mai crede de unii că numai cei săraci lucrează, iar cei cu stare (bogaţi) veghează. Trebue să recunoaştem că avem şi printre săraci ca şi printre bogaţi oameni muncitori şi trândavi. Iar răul provine de acolo că muncitorii înţelepţi dintr'o categorie privesc numai defectele muncitorilor din cealaltă categorie. Omul cu stare se supără când vede săracul leneş sau vicios, iar muncitorul sărac se umple de mânie faţă de un obiect de lux al bogatului.

Ştim că varietăţile pământului, ale producţiei, ale diferenţei de structură dintre popoare şi dintre oamenii diferitelor regiuni ale unei ţări chiar, conduc spre o împărţire şi specializare a muncii.

Impărţirea muncii şi a profesiunilor duce la o interdependenţă dintre oameni şi chiar la o ciocnire a intereselor lor.

Fiecare categorie profesională se vede legată de alta, dar fiecare caută în acelaş timp să arate că munca sa este mai grea, mai obositoare, mai importantă; merită deci mai multă considerare şi retribuţie, etc.

Biserica creştină a ridicat munca la o treaptă pot zice de sfinţenie şi românul e prin excelenţă creştin. Considerând munca ca venită dela Dumnezeu

* Celelalte două noţiuni au fost expuse în numerele 8 şi 9 ale Tel. Român.

---

* FOIŞOARA *

Propagandă religioasă între românii ardeleni

(2) Preot-prof. **Dr. I. Stanciu**

In 1640 a fost numit mitropolit Ilie Iorest, care neîmplinind condiţiile superintendentului Geley, a fost depus, bătut şi închis, iar în locul lui, în 1643, a fost adus Simeon Ştefan. In acest an erau considerate 3 protopopiate din districtul Făgăraşului şi mai multe sate din părţile Haţegului total calvinizate. Simeon Ştefan a fost obligat să introducă catehismul din 1640 şi să observe multe alte condiţii. Intre altele nu are voe să se amestece în afacerile Inidoarei, ale Haţegului, Lugojului, Caransebeşului, Orăştiei, Alămorului, Iliei şi în ale ţinutului Crişurilor — toate aceste fiind considerate câştigate calvinismului.

In acelaş timp pentru Românii din Nordul Ardealului e numit Simion Petraşcu, având misiunea, pe lângă cele impuse lui Simion Ştefan, să şteargă boscoanele cele de botez şi dela cununie ale Românilor.

Simeon Ştefan nu s'a dus nici la Târgovişte să fie sfinţit, ci îndeplinea sarcinile arhiereşti numai în baza diplomei Craiului.

Urmaşul lui Simeon Ştefan, Daniil, a fost în grabă înlăturat şi a urmat Sava Brancovici (1656—1680), având aceleaşi condiţii dela superintendentul Csulay. Sava ţinu cel dintâi sobor al său pentru îndreptarea clerului în sens calvin la 1675.

După Sava, înlăturat, a urmat Iosif Budai, care a jurat pe condiţiile calvine, apoi la 1682 Ioasaf, alungat pentru neacceptarea condiţiilor, luând conducerea mitropoliei neocupate Ioan din Vinţ, în cel mai respicat sens calvin şi în cel mai josnic servilism guvernamental. Pe scaunul mitropolitan urmează Varlaam, care ştie să împace ortodoxismul din inima lui cu calvinismul. El lucra cu Ioan din Vinţ şi cu Gheorghe din Daia indiscutabili calvini.

Şirul tuturor acestor calvini şi calvinizaţi îl închee Teofil, care şi el depune jurământul pe condiţiile calvine, dar se schimbă regimul politic, venind casa catolică de Habsburg la stăpânirea Ardealului.

Acesta este rezultatul esenţial al celor două foiletoane din Unirea. In ele nu se vede decât o tendinţă de-a ne prezenta pe noi ortodocşii şi pe conducătorii bisericei noastre ca nişte elemente netrebnice, cari am primit calvinismul fără nici o rezistenţă. Deci calvini aci, calvini colo, în cler, în erarhi, în popor şi în toată biserica.

Autorul foiletoanelor nu vede nimic bun în epoca calvină, deşi pornind pe urmele dlui Iorga ar trebui să observe, că marele istoriograf indică multe şi însemnate evenimente. Ar trebui să vadă că Ghenadie, Ilie Iorest, Simeon Ştefan, Sava Brancovici şi alte figuri ale bisericei noastre din acea epocă sunt înfăţişate în culori mult mai luminate, ba adeseori li se aduc adevărate laude.

Dar dacă istoriograful unit modern amintea şi lucrurile aceste de mare însemnătate istorică, nu putea face concluzia foiletoanelor aşa după cum dorea. A căutat deci mult prin istoria critică şi a aflat o propoziţie potrivită tocmai în Enciclopedia Română a lui Dr. C. Diaconovici. Nu ştim de când Enciclopediile fac parte din istoria critică, dar o acceptăm fără discuţie, ca pe urmă să ne putem folosi şi noi de această istorie critică.

Acum iată concluzia foiletoanelor:

„In aceasta stare găsi pe Români mişcarea unirii şi nu este decât un adevăr istoric (?!!) a susţinea că umilirea înfiorătoare a bisericii române a fost impulsul de căpetenie (nu cumva credinţa dogmatică, precum susţineai odată?) spre a scăpa în alipirea către Roma, fără de care ea ar fi azi o ramură a *bisericei reformate* (v. III, pag. 739).

Noi nu numai tragem la îndoeală, ci deadreptul respingem aceasta concluzie, care n'a putut izvorâ decât în capul unui unit preocupat.

Să cercetăm şi noi aceeaş istorie critică şi să vedem ce a omis intenţionat prietenul dela Craiova şi să vedem pentru care motive noi nu putem ajunge la aceeaş concluzie, ci la alta.

*

„Perioada de propagandă luterană 1544—1565 a fost întreprinsă de particulari, de aceea nici nu a fost prea efectivă" — constată fratele unit dela Craiova. De sigur — aşa crede dânsul — o propagandă religioasă ca să fie efectivă reclamă numai decât intervenţia oficialităţii cu tunuri, cu panduri, cu militărie, cu foc şi sabie. Noi ştim că astfel de mijloace nici calvinii n'au întrebuinţat împotriva ortodocşilor. Ei, deşi mai agresivi decât luteranii, totuşi nu au exhauriat toate mijloacele de tortură şi de persecuţie. Mijloacele aceste ultra-barbare le-au întrebuinţat papistaşii sub dominaţiunea regilor unguri, din îngrijirea părintească a papilor şi în decursul veacului al 18-lea îndesat fraţii uniţi, — dar despre aceasta epocă să nu vorbim, că nu ne place nici nouă, nici fratelui din Craiova.

In istorie însă aflăm şi cazuri de propagandă religioasă cu izbândă strălucită, fără întrebuinţarea celei mai mici presiuni. Saşii din Ardeal, la insistenţele lui Honterus, un prieten a lui Luther şi Melanchton, au trecut cu toţii la luteranism, neforţaţi de nimeni şi nesupuşi nici unei torturi. Poate ei din acest motiv n'au înţeles ca legea lor să fie impusă cu forţa Romă-

o îndeplineşte bucuros nu numai pentru nevoile lui, dar şi pentru cele ale altuia sau ale statului.

Vrednicia neamului nostru sub acest raport este cunoscută, şi ea înlesneşte mult acţiunea F. R. N.

In convingerea că munca cinstită şi folositoare înobilează pe om şi constitue o condiţie a sănătăţii sale fizice, sufleteşti şi morale, F. R. N. cere ca, pe teren agricol fiecare palmă de pământ să fie pusă în valoare; pe teren industrial şi pe cel comercial cere o muncă care să îngădue ieftinirea producţiei de consum; iar pe teren intelectual una care să dea condiţii prielnice culturei şi creaţiei.

Funcţionarea statului nostru făcându-se conform Constituţiei în sens corporativ prin cele 3 îndeletniciri (agricultură şi muncă manuală, industrie şi comerţ şi ocupaţiuni intelectuale) pentru a nu da loc la antagonisme şi ciocniri, urmează ca interesele grupărilor profesionale să fie de acord cu interesele generale ale statului. Trebue deci să se strângă aceste interese în o contribuţie unică şi în ritmul activităţii ţării prin educarea, disciplinarea şi stimularea energiilor de muncă după îndeletnicirile lor reale.

F. R. N. preconizează o promovare în sens etic şi etnic a valorilor reale profesionale, şi o selecţionare a elitelor muncitoare în acdrul grupărilor profesionale.

Iată explicaţia noţiunei muncii din Deviza F. R. N., şi programul său de activitate care impune celor ce-l aplică, o încordare de forţe organizate şi disciplinate.

Religia şi Morala în concepţia Şcoalei sociologice franceze, de preot *P. T. Alexandru*, dela sf. Episcopie Huşi. Tip. Cerchez-Huşi, 1940. Pag. 112, Lei 45.

Broşura părintelui Alexandru se ocupă, în mod obiectiv şi cu destulă competenţă, de teoria sociologică a religiei în şcoala durkheimiană, şi de „morală? sau ştiinţa moravurilor", însoţindu-le cu criticele necesare. Deşi studiul este scurt şi incomplet în comparaţie cu problema vastă sociologică, autorul totuşi izbuteşte a da la iveală numeroase greşeli, săvârşite de şcoala lui E. Durkheim, când face sociologie religioasă. Ceice cunosc mai de aproape opera lui E. Durkheim, şeful şcoalei sociologice franceze, vor putea citi nu fără interes şi punctele de vedere ale autorului român, chiar dacă nu se prezintă cu numele pompos al savantului din fruntea unei şcoli de sociologie modernă.

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercul preoţesc Buzău, prot. Oituz, s'a întrunit în parohia Teliu-Braşov în Dumineca Fiului risipitor. Intr'o atmosferă de adâncă evlavie s'a săvârşit utrenia şi sf. liturghie de cucernicii preoţi: Greceanu, I. Modroiu, Aurel Radu, Ol. Rusu şi Nicanor Filip. A predicat păr. I. Modroiu interpretând parabola Fiului risipitor. După sf. liturghie s'a slujit parastas pentru odihna sufletului preoţilor şi ajutătorilor sfintei biserici din parohie. La ora 3 d. m. s'a slujit vecernia, maslu pentru un bolnav şi s'a înălţat rugăciune către Atotputernicul pentru pacea lumii. Păr. *Nicanor Filip* a predicat despre adăpostul credinţii şi nădejdii nestrămutate în care să ne strângem şi să ne întărim pentru a face faţă la orce încercare. A vorbit apoi strădalnicul păstor, Păr. *Aurel Radu*, despre pacea pe care a adus-o lumii Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. C. Sa Păr. Aurel Radu este unul din preoţii osebit de activ. Sf. Sa foloseşte orce prilej care i-ar putea sporì roadele păstoriei. A desfăcut 100 foi „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului". — *Mircea Modroiu.*

*

Cerc pastoral. Duminecă, în 18 Febr. 1940, s'a ţinut în parohia *Ungra* adunarea cercului preoţesc Crihalma, prot. Cohalm, sub conducerea preotului preşedinte Dionisie Bucur. La sfânta liturghie după priceasnă, a predicat preotul *Dionisie Bucur* explicând evanghelia zilei din Dumineca Vameşului şi fariseului şi arătând foloasele rugăciunii şi necesitatea ei. După masă, la ora 1¹/₄, s'a adunat poporul în sala şcoalei unde preşedintele păr. D. Bucur deschide adunarea şi prezintă credincioşilor pe conferenţiarul Pr. I. Neacşu, care într'o expunere îngrijită vorbeşte despre viaţa şi faptele mitropolitului Andrei Şaguna. După aceea a vorbit Pr. Bucur despre „Astra" şi menirea ei. Conferinţele au fost ascultate cu deosebit interes de toţi cei prezenţi. S'au pus în acelaş timp bazele unui cerc cultural „Astra", întemeindu-se şi o bibliotecă cu 57 volume, cărţi potrivite pentru ţărani. Cea mai apropiată adunare a cercului pastoral se va ţinea în Fântâna la 24 Martie 1940. — Pr. *D. Bucur.*

*

Expresiunea „Slujbă cuvântătoare" din Liturghierul român, de Pr. *P. Vintilescu*, profesor universitar. 1939. „Bucovina" I. E. Torouţ, Bucureşti. 18 pp. Preţul? — Extras din „Studii Teologice", a. VII (1938—1939). Autorul studiului susţine că expresia „slujbă cuvântătoare" din ediţiile liturghierului român nu redă exact şi întreg sensul termenului grec respectiv. Ar fi de preferat, scrie păr. profesor universitar, dacă s'ar adopta cel puţin forma «*slujbă duhovnicească*», dacă nu forma „cult spiritual", „adoraţiune" sau „slujbă spirituală". La forma „slujbă duhovnicească", cum arată autorul, s'a oprit şi ediţia liturghierului de Bucureşti, 1937.

Urmează o examinare mai de aproape a întrebuinţării expresiunii din originalul grec; ear motivele expuse întăresc teza autorului.

*

LEGEA MUNŢILOR, *de* **Corneliu Axente.** *(Editura Miron Neagu-Sighişoara, 1939).* —

«Legea Munţilor» este cartea înălţimilor acoperite de zăpadă, de înepi, de brădet.

Cine nu cunoaşte ameţeala culmilor, înfloritele poene, brădetul cu freamătul ce se înalţă ca o rugăciune, şoaptele pâraielor resfirate sub ferigi, nu ştie că există o lege puternică de veacuri, legea munţilor, pe care o respectă întreg poporul lor.

Pe fiecare filă a cărţii se oglindesc descrieri cu decorul minunat al Caraimanului, Omului, cheilor Zănoagei, Orzei, văii Horoabei, Ialomiţei, a Naparului de demult şi ţinutului dimprejur. Descrierile sânt trecute prin prisma trecutului, cu vietăţile lor azi în bună parte dispărute, descrieri din vremea când se aciuiau pe meleagurile acestea străbunii noştri, Dacii.

Minunat sânt redate figurile de animale, ca Dalu-cel-negru —, ursul cu părul miţos şi ţeapăn, Lu puiul de urs răsfăţat şi sprinten, Gralu cel mai mare peste urşi, cel mai bătrân şi cel mai înţelept, Şao şarpele cel rău, Hito-Zimbrul, Orti-Capra, Tira-Cerbul, Şita-Pisica, Aro-Vulurul!

Autorul se transpune în lumea animalelor ale căror activităţi le descrie aşa, încât le dă un aspect uman.

Peste toate acestea planează ca un suflu de alinare fermecătoare Leti, Crăiasa Munţilor, fetiţa lui Drabal, cu păr bălai, cu ochii verzi ca focul de comoară şi cu o inimă largă plină de binefacere.

Drabal e viteazul tarabost din Sirgidava care, pentru a-şi scăpa unicul odor ce era destinat să fie sol trimis lui Zamolxe, ia drumul pribegiei în munţi. Drabal este tatăl ideal care pune înainte de toate iubirea fără de margini pentru copila sa drăgălaşă. Dupăce îşi vede fetiţa scoasă din pericol, frământat de gândul că s'a opus «Zeităţii», se hotăreşte să-şi plătească cu sângele său această călcare a legii. Leti printr'o tactică iscusită îl scapă.

Autorul scoate în evidenţă atotputernicia munţilor faţă de neputinţa omenească.

Fraza cărţii e limpede, curgătoare, cu imagini plastice pe care nu le întâlnim decât la puţini scriitori. — **Ştefan Taşcian.**

*

Societatea „Sf. Gheorghe", biserica Sf. Adormiri din comuna *Satulung*-Braşov, societate înfiinţată în 1936, activează intens, dând şi răspunsurile la sf. liturghie, sub conducerea cantorului A. Maxim. Anul acesta a făcut o excursie la Sibiu, organizată de Pr. Gh. Şerbu. La serbarea dela Crăciun, cu program de colinde şi o piesă de teatru, a realizat un câştig de 9100 lei, dăruit în întregime ajutorării familiilor concentraţilor din Satulung. Impreună cu Reuniunea de femei a întocmit o serbare, al cărei venit de 3823 lei l-a trimis Ministerului înzestrării armatei. Din capitalul modest al societăţii s'a ajutat cantina şcolară cu 200 lei. Membrilor cari au primit sfânta taină a cununiei, li s'au dat daruri (icoane şi candele) în valoare de 450 lei în acest an. Pentru anul acesta s'a luat iniţiativa, din partea preş. preot Gh. Şerbu, ca societatea „Sf. Gheorghe", împreună cu Reuniunea femeilor ortodoxe, să adune cât mai multe icoane *vechi*, precum şi toate lucrurile care grăesc despre credinţa mocanilor din trecut. — *Coresp.*

*

Reuniunea femeilor ortodoxe române biserica „Sf. Adormiri", din comuna *Satulung*-Braşov, împlinind un an de existenţă şi-a ţinut adunarea generală Duminecă, 18 l. tr. Cu această ocazie s'a executat un frumos program, cu ajutorul dlui dir N. Zamfir dela şcoala primară Nr. 2. Raportul, prezentat de dna preşedintă şi dşoara secretară, a dat spre ştire fapte de hărnicie samariteană îndeplinite de comitet. Reuniunea, organizată din iniţiativa preoţilor localnici în Noemvrie 1938, a adunat suma de 14.861 lei. Din această sumă s'au împărţit ajutoare la familiile sărace, la bolnavi şi la cantinele şcolare din parohie, în sumă de 5661 lei. Pentru înzestrarea soldaţilor concentraţi, membrele reuniunii au lucrat peste 110 perechi ciorapi, trimişi prin „Astra"-Braşov. Vrednicie pilduitoare. — *Coresp.*

Biblia, sau *Sf. Scriptură*, ediţia Regele Carol II, legată, preţul *140 lei*. Pe lângă preţ se trimit 20 lei spese poştale.

Psaltirea, ediţia aprobată de Sf. Sinod cu catismele, legată, preţul *100 lei*, spesele poştale 20 lei.

Acaftistul bogat, preţul *80 lei*, spesele poştale 20 lei.

Noul Testament cu psalmii, aprobat de Sf. Sinod, preţul *30 lei*, pentru poştă 15 lei.

De vânzare la *Libraria Arhidiecezană*, Sibiu.

---

nilor, după cari râvneau, chiar cu mijloace drastice, atât calvinii, cât mai ales papistaşii. Nici ungurii calvini nu s'au calvinizat cu forţa, ci chiar împotriva forţei papistaşilor.

Saşii, respective luteranii, au voit să atragă pe Români prin tipărituri în limba poporului, ceeace până acì lipsea total. In acest scop tipăresc în Sibiu în 1544 un catehism luteran în *limba română*. Dar „când asupra Românilor de peste munţi se abătu avântul cotropitor al calvinismului unguresc, Catehismul luteran a putut fi nimicit în voie de Români chiar, cari, în marea lor majoritate, ţineau tot la legea lor cea veche şi se cutremurau de frică pentru sufletul lor înaintea cărţii celei răspânditoare de eresie..." (N. Iorga: Ist. Bis. rom. ed. II, pg. 170).

Cam în anul 1560 întră diaconul Coresi şi tovarăşul său Tudor în serviciul jupânului Hanăş Beagner, iar pe urmă în a lui Lucas Hirscher din Braşov şi cu ajutorul unuia, sau altuia dă la lumină mai multe tipărituri în limba română. Aşa apare Evanghelia, în *limba română*, în 1563, apare tot în *limba română* Apostolul, apoi cu învoirea mitropolitului Ardealului Ghenadie, în 1577 tipăreşte Psaltirea în *limba română*, iar în 1581 Cazania, sau evanghelia cu tâlc, pe urmă Molitvelnicul, toate în *româneşte*, ca „să înţeleagă şi popa ce zice însuşi, şi oamenii ce ascultă". Mai vin apoi şi alte tipărituri tot în *limba română*.

Activitatea lui Coresi a dovedit un lucru foarte important: că şi în limba română se pot tipări cărţi. Acest modest diacon are marele merit de-a fi adunat laolaltă pe toţi Românii la o viaţă culturală comună. Prin cărţile tipărite de Coresi „mai mult decât prin vechile manuscrise, care circulau greu şi se copiau puţin, nedesăvârşit — s'a întemeiat o viaţă literară comună a tuturor Românilor. Prin aceste cărţulii urâte, păstrate astăzi în puţine exemplare ferfeniţoase, prin găurile cărora se plimbă cariul, s'a întemeiat ceva nepreţuit pentru orice popor, căci cuprinde în sine ceeace va da forma gândului şi simţirei generaţiilor care se vor urma, limba literară" (N. Iorga: Ist. lit. rel. 1904).

„Gândirea" de sub direcţia dlui prof. Nichifor Crainic, revista care aduce, număr de număr, preţios material creştin, a apărut pe Martie 1940 cu bogat cuprins filosofic şi literar, în frunte cu conferinţa rostită de curând la Societatea ortodoxă a femeilor române de dl prof. *I. Petrovici.* Mai semnează articole: Th. Capidan (Limba noastră naţională), M. Coandă (Cultul familiei în fascism), Petru P. Ionescu (Chevalier, cavaler al spiritului) ş. a. La *Cronici* semnează dnii: S. Bucur, Gh. Vrabie, Em. Vasilescu, I. Diacon şi Nichifor Crainic. — Abonamentul revistei: un an 200 Lei. Administraţia: Bucureşti I, str. Domniţa Anastasia 16.

Către elevii mei

— Sfaturi pastorale —

(5) De protopopul **Gh. Maior**

N'a fost împotriva averii în folosul individului sau al societăţii. Osândeşte însă averea transformată în idol, averea care necinsteşte sau uită cerul şi nedreptăţeşte pământul. Nu mai puţin aspru judecă risipitorii bunului societăţii sau al indivizilor. Averea trebue să slujească spiritului să se înalţe, împărăţiei lui Dumnezeu să-şi lărgească hotarele în inima oamenilor şi pe scoarţa pământului. N'a crezut niciodată că averea creiază suflet; a propoveduit totdeauna că sufletul creiază valorile materiale. Dar a fericit totdeauna pe ceice n'au agonisit decât averea duhovnicească şi numai cu ajutorul ei au luptat pentru scopurile Bisericii. Pe aceştia i-a ridicat până la vrednicta de sfinţi.

Dacă Duhul sfânt şi maica noastră Biserică ne-au renăscut pentru viaţa cea nouă, evident că împreună alcătuim o familie. Familia aceasta mare, care a adunat în sânul ei pe toţi credincioşii iubitori de dreptate dela întemeerea lumii şi până azi, n'a fost niciodată şi nu va fi împotriva familiei celei mici. Greşeşte Tolstoi şi greşesc toţi, când pledează, că evanghelia şi Biserica adevărată ar fi împotriva familiei. Grija de sănătoase familii mici i-a fost cea mai de căpetenie. Din căsătorie a făcut taină, pe când din celibat şi monahism, nu, deşi în nucleu existau şi acestea totdeauna! Iată argumentul argumentelor. Şi dacă nu aceasta îi era grija cea mai mare, sunt sigur, că imperiul roman, care nu mai avea familie de fapt, ci doar de drept, n'ar fi fost salvat, cultura greco-romană ar fi trebuit desgropată şi refăcută cu întregiri ale fanteziei, cum se face azi cu alte culturi antice vestite. Familia creştină a salvat imperiul roman şi cultura lui, detronând doar nişte zei morţi, în cari nu mai credea nimeni. Creştinii sunt fiii Bisericii şi ai lui Dumnezeu, ca să facă voia Lui, cea rânduită pentru oameni din ziua a şasea a creaţiei, când a sădit în ei instinctul conservării individului, dându-i putere să stăpânească ceva, şi instinctul conservării speciei, poruncindu-le să crească şi să se înmulţească. Numai în familie îşi găseşte Biserica razimul şi permanenţa existenţii sale. Numai în ea, în sânul ei, se găseşte în mic, chipul, simbolul a ceea ce Biserica cere în mare: *iubirea* care toate le rabdă, se milostiveşte şi nu se trufeşte, iubirea care dă, fără a cere, fără a lua, iubirea jertfitoare pentru alţii, iubirea care din mulţi indivizi face o celulă tare şi indestructibilă. Când Biserica nu

Zece miliarde. — *S'au subscris, într'un avânt de patriotism, la bonurile pentru înzestrarea armatei, peste zece miliarde lei. Subscripția rămâne deschisă, după cererea cetățenilor. — Inainte, deci, pentru izbăvirea patriei!*

Nr. 2207.

Dumineca Ortodoxiei

Prăznuirea Duminecii Ortodoxiei în 17 Martie a. c. este un prilej solemn de a ne reaminti că bunurile spirituale ale religiei noastre sunt vrednice și apărarea lor în orice împrejurări și cu prețul oricăror jertfe constitue marea misiune a generației de azi.

Un mare număr de credincioși se găsesc în zonele de pază ale hotarelor scumpei noastre patrii.

Pe acest pământ strămoșesc am cunoscut suferințele Crucii și b ruința ei în contra năpăstuirii întunerecului.

Pe aceeași linie cu generațiile de înaintași, înarmăm brațele și sufletul pentru Evanghelie și pentru bunurile spirituale moștenite și avem încrederea că Domnul cu noi este.

Cucernicii slujitori ai sfintelor noastre altare să explice credincioșilor însemnătatea acestei aniversări și semnificația ei în frământările lumii de azi.

Sibiu, 4 Martie 1940.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I P. S. nostru mitropolit *Nicolae* a plecat Miercuri, 6 Martie a. c. la București pentru a participa la deschiderea Corpurilor legiuitoare și pentru a rezolva câteva chestiuni bisericești.

Parastas. Sâmbăta trecută, la împlinirea unui an dela moartea fostului patriarh *Miron*, s'a slujit în catedrala mitropolitană din Sibiu, de un sobor de preoți, parastasul pentru odihna sufletească a regretatului dispărut. La cucernica pomenire a luat parte I. P. S. mitropolit *Nicolae* și mulți alți credincioși din localitate.

Amintire. Ni se trimite din capitală ziarul „Ordinea" cu următoarea notiță: S'au împlinit, în 3 Ianuar 1940, optzeci și șapte de ani de când, mulțumită strădaniilor fără seamăn, depuse de vlădica Andrei Șaguna, a apărut, scris cu litere kirilice, ziarul «*Telegraful Român*», — candelă a naționalismului în mijlocul scumpilor noștri frați din Ardeal, văduviți pe atunci de publicațiunile întocmite într'o „limbă poporală", care să le expună toate nevoile. Se cuvine, în această zi, să aruncăm o privire peste vremuri, așa cum le cunoaștem din istorie și, revenind în miezul actualității, să mulțumim lui Dumnezeu că sântem dela Nistru până la Tisa, din Carpați și până la Mare, o nație cu un singur stăpânitor.

Subscrieri. *Academia Română* a subscris bonuri pentru împrumutul înzestrării armatei în sumă de 3 milioane lei, ear funcționurii Academiei 294 mii lei. — «*Cercul militar*» din București subscrie, în același scop, 6 milioane lei. — Ciobanul *Petrache Lupu*, ca președinte al comitetului însărcinat cu construirea mănăstirii dela Maglavit, a dat 10 mii lei pentru înzestrarea oștirii.

Dați fierul vechi pentru înzestrarea armatei! La noi, ca și aiurea, tineretul a început să strângă, din curți, de pe străzi, fierul vechi, fonta și oțelul, pentru a servi la betonarea granițelor, la formarea de stăvilare pentru ținerea în loc a unei eventuale năvăliri. Este necesar să subliniem frumusețea și necesitatea acestei acțiuni care întărește o anumită încredere, astăzi mai trebuitoare ca oricând. Punând cu toții umărul pentrr ridicarea țării și conlucrând la consolidarea noastră a tuturor, vom putea face față orcărei situații viitoare.

Dovadă grăitoare a iubirii de țară este fapta Cucernicului preot *Ioan Trestianu* din Sprâncenata județului Olt. Pe lângă toată retribuția smerită, de care se împărtășește astăzi preoțimea noastră, părintele Trestianu a subscris, la împrumutul de înzestrare a oștirii, salarul său pe *cinci* ani.

Mistificare. Un articol semnat de „preot *V. Nicoară*-Slobozia Botoșani" apărut în „Curentul" din 15. II. 1940, cere să se facă neîntârziat unirea cu romano-catolicii. Revista „Slova Ortodoxă", din 1 Martie a. c., declară că este o mistificare la mijloc, întru cât la Botoșani-Slobozia preot paroh e părintele *Antonie Frunzeti*.

Ortodocșii din Germania. Se vestește că Germania intenționează să constitue o biserică unică pentru toți creștinii ortodocși din provinciile locuite de germani. Ar intrà, în compunerea acestei biserici, ortodocșii din: Polonia, Austria, fosta Cehoslovacie și din teritorul vechi german.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 10 Martie 1940, va predica părintele consilier *Sp. Cândea*.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Dr. Georgia Lucian
specialist în boli și operațiuni de
Nas, Gât, Urechi
Sibiu, strada Regina Maria 16, Etaj I Consult 3—6½
(14) 1—3

Nr. 97/1940 (16) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Blăjeni-Criș**, din protopopiatul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Stola din parohie.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare și de încuviințarea P. V. Consiliu arhiepiscopesc de a concura, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Zarandului, la Brad, în termin.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc. într'o zi de Duminecă sau sărbătoare în parohie, pentru a sluji, predica și cânta în biserică și pentru a fi cunoscuți de credincioși.

Brad, la 27 Februar 1940.

Ioan Indreiu
protopop

Nr. 155/1940 par. (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I-a **Vinerea,** protopopiatul Orăștie, se publică prin aceasta concurs, cu termin de 30 de zile dela întâia apariție în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Locuință.
3. Eclejie: 14 jugăre arător, — primit prin reforma agrară, — în hotarul comunei vecine Pișchinți.
4. Stolele uzitate azi în parohie. (Parohia are peste 600 de familii, cu cca 2700 suflete).

Concurenții își vor înainta petițiile de concurs, alăturând actele prevăzute în Regulamentul pentru parohii, însoțite și de încuviințarea P. V. Consiliu arhiepiscopesc, la oficiul protopopesc ortodox român din Orăștie, în termenul dat.

Candidații e de dorit să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, servind și predicând în sfânta biserică, pentru a fi cât mai de aproape cunoscuți de credincioși. Vor anunța însă dorința lor oficiului protopopesc, pentru triarea cererilor.

Orăștie, la 18 Februarie 1940.

Oficiul protopopesc ortodox român al Orăștiei, în înțelegere cu consiliul parohial:

Prot. **Ioan Moța**
adm. tractului.

Subscriind bonuri de înzestrare a armatei, subscriem pentru țară și pentru fiecare dintre noi. Fără liniște la hotare nu putem avea liniștea avutului și a muncii noastre. Să dăm cât mai mult oștirii, căci Pentru noi dăm.

Parohia ortodoxă română Budila, județul Brașov

Nr. 46/1940 (15) 1—3

Publicare de licitare

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din comuna Budila, județul Brașov, se publică licitație cu oferte închise și sigilate pe ziua de 7 *April 1940*, ora 15.

Licitația se va ținea la oficiul parohial din Budila. Planul, devizul, caietul de sarcini și condiții de licitație se pot vedea la epitropia parohială.

Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 5% dela suma oferită, în numerar sau efecte de stat.

Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenori autorizați de a construi astfel de edificii.

Concurenții nu pot pretinde nici un fel de spese de deplasare.

Consiliul parohial își rezervă dreptul la acceptarea ofertei și ofertantului.

Actele licitației se vor aproba de P. V. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, când se va putea încheia contractul.

Din ședința consiliului parohial ținută la 3 Martie 1940.

Pentru consiliul parohial:

Iordan Curcubătă
paroh, preș. consiliului parohial

Nr. 38/1940 prot. (11) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Râusadului,** din protopopiatul Sibiu, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială în mărime de 2 jug. 800 st. □ fânaț.
3. Stola obișnuită în parohie.

Concurenții își vor trimite cererile cu actele necesare, însoțite de permisiunea de a concura la această parohie, — esoperată dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, — oficiului protopopesc ortodox român din Sibiu și cu încuviințarea subsemnatului se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a sluji, cuvânta și a face cunoștință cu credincioșii.

Sibiu, la 15 Februarie 1940.

Emilian Cioran
protopop.

va mai lupta pentru existența familiei și pentru întărirea și sfințenia ei, — s'a apropiat sfârșitul ei și al lumii. Până va exista familia, curentele sociale distructive nu se pot distruge decât pe ele înșile.

Biserica a admis și excepții. A făcut-o însă pentruca să întărească regula.

Bisesica este mare, Biserica e tare. Incepe în ziua a șasea a creației și de atunci adună în sânul ei, la ospățul ei, dela toate răspântiile lumii pe toți cei buni, chiar dacă n'au haină de ospăț. Biserica e a lui Dumnezeu; ci pentru oameni, ca să coboare cer nou pe pământ și să ridice pământ nou la cer, cu puterea ei dogmatică, morală. liturgică, istorică și canonică. Biserica, depozitara comorilor spirituale nesecate, permarentizarea religiei obiective între oameni, ne-a arătat care este atitudinea fericitoare față de viața care curge neîncetat prin noi și pe lângă noi. Prin ea și cu ajutorul ei se întră întru împărăția lui Dumnezeu.

Iată ce trebue să cugete și simțească despre Biserică, pentruca să poată acționa corect unul care vrea să ajute lucrarea mântuirii între oameni. I se impune o perfectă cunoaștere a ființii bisericii, ca organ de lămurire și permanentizare în sufletele oamenilor a religiei obiective și ca organ de sfințire cu putere de sus a credincioșilor ei, o cunoaștere care să-l ducă la atâta identificare cu ea, încât ființa ei să fie ființa lui, atitudinea ei, atitudinea lui, așa ca să nu mai fie el, ci întru el să fie pururea prezent reală ea sub întregul ei aspect. Altcum va fi năimit și nu va putea aduna pe fiii pământului întru una.

4. Ortodoxia în sine. Ortodoxia și individualitatea națiilor. Ortodoxia și sufletul românesc

Tot ce am îndrăznit să afirm atât de categoric despre Biserică în înțelesul de organ concret pentru permanentizarea religiei obiective între oamenii depe pământ și de transformarea ei în vie și activă religie subiectivă în sufletul indivizilor, — s'a referit la Biserica noastră ortodoăă, nu la orice Biserică. Pentrucă, pentru mine, — și n'o fac fiindcă sunt ortodox, ci dintr'un simțământ de nefățărită dreptate, — singură ea e isvorâtă firesc, desvoltată firesc și acționează firesc, și pe bază de adâncă și corectă cunoaștere a naturii omenești.

Se cade poate să ne întrebăm și să răspundem, ce fel de noțiune trebue să avem despre ortodoxie în sine și în raport cu credincioșii cari o mărturisesc.

Ortodoxia ?

Dreaptă credință, dreaptă mărturisire! Conformă cu doctrina dăruită oamenilor de Mântuitorul, propoveduită neschimbat de apostoli, pecetluită de sângele mucenicilor și verificată cu chinurile mărturisitorilor, lămurită și trăită întocmai de Sfinții Părinți! Ideal, ce luminează și regulează pururea inima tuturor oamenilor buni ca într'un fel să bată și să simtă! Unica doctrină sfântă și nefalsificată!

Această ortodoxie, menită și dăruită pământului, nu este pe pământ: Cerul a coborât-o pe pământ și ne-a blagoslovit-o, cei de sus o laudă și o cântă, pământul a primit-o și a privit-o cu simțurile lui omenești, a intuit-o, și văzându-i sfințenia a ridicat-o mai presus de vreme, mai presus de loc, mai presus de oameni, mai presus de țări, pentruca prin ea să vedem cerul și cerul prin ea să ne vadă și să ne sfințească. Și cerul și pământul vor trece, dar ea nu va trece, până ce se vor plini toate cele rânduite de Domnul, oricât de nevrednici vor fi oamenii și oricât de fără de orizont cei chemați să o facă văzută, grăită și grăitoare în mijlocul vremii.

Nu va trece, pentrucă ortodoxia nu e rodul unei teorii ticluite de savanți, pe cari lumea nu-i mai interesează, deși pe ea vreau s'o fericească cu ele, nu e rodul unor teoreticieni, cari și-au pus teoria în practică, nu e rodul unor legislatori, cari au făcut o lege fără să studieze realitatea vie pe care vreau s'o îndrume mai bine. Nimic din acest fel greșit de a lucra. Ortodoxia, în înțelesul ei de doctrină sistemizată și de viață organizată, este un rezultat al Bisericii și nu Biserica un rezultat al doctrinei, deși dela o vreme ca și azi există între ele acest raport de reciprocitate, în baza căreia, ca și viața omului — trup și suflet, se susțin și întăresc una pe alta: Biserica-doctrina, doctrina-Biserica. Ori să mă explic și mai bine. In Biserica ortodoxă mai întâiu s'a practicat adevărurile ortodoxiei și numai apoi au fost teoretizate, sistemizate, catalogate, legiferate. Și aceasta — fără a căuta la fața oamenilor. Multe fețe simandicoase ar fi dorit uneori, să se hotărască altfel și au umblat chiar să tulbure apele, dar Biserica n'a făcut pe placul acestora, pentrucă judecau așa: „S'a părut nouă și Duhului sfânt", că mai bine ar fi să decidem așa și nu altfel. Aceasta a dat trăinicie hotărârilor ei până la marginile vremii.

(Urmează)

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei Arhidiecezane